

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3. Vtrum sit facta in supposito, vel hypostasi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

nomine ponitur vnus numero habens deitatem, cōis trib. personis: quamuis ly Deus non explicet vnitatem numeralem, quam explicat ly hic Deus. Secundo rōdetur, q̄ quamuis ponatur in diuinis indiuiduum naturæ, s. hic Deus: quia tamen nullus est hic Deus, nisi pater aut filius aut spiritus sanctus, & assumptio oportet: q̄ fiat ad hunc Deum determinare. s. uel patrem, uel filium uel spiritum sanctum, ideo hic Deus non posset assumere naturam nisi ut esset persona, & ideo vnio aut est in natura aut in persona. Sed hæc rōnis ambigua, vel falsa est, & eius dicta examinanda sūt in q. 3 ar. 3. ubi tractabitur, an abstracta per intellectum personaliitate in Deo possit fieri assumptio naturæ humanæ. Tertio rōdetur distinguendo ly vnio, dicendo q̄ æquiuocatur de vnione: qm̄ alterius rōnis est vnio uerbi incarnati, ab vnione, quæ hic Deo esset incarnatus. In hoc aut articulo q̄ est de vnione uerbi incarnati, ut patet, i illiº titulo, ita q̄ supponitur hic vnio uerbi incarnati, & q̄ rit qualitas vnionis, supponitur, personam filij Dei, quam uerbum significat, esse incarnatam, esse unitam carni, & quærit modum, quæ facta hæc vnio, an. s. in persona. Vbi autem hic

solum illud quod per se existit, non aut quod existit in alio perfectiori. unde manus Sortis quæ sit quoddam indiuiduum, non tñ est persona, quia non per se existit: sed in quodam perfectiori. s. in suo toto. Et hoc etiã potest significari in hoc, q̄ persona dicitur substantia indiuidua non enim manus est substantia, sed pars substantiæ. Licet ergo hæc humana natura sit quoddam indiuiduum in genere substantiæ, quia tamen non per se separatim existit, sed in quodam perfectiori, s. in persona Dei uerbi, consequens est q̄ non habeat personalitatem propriam. Et ideo facta est vnio in persona.

ARTICVLVS III.

Utrum vnio uerbi incarnati facta sit in supposito uel hypostasi.

AD TERTIVM sic proceditur. Vt q̄ vnio uerbi incarnati non sit facta in supposito, siue in hypostasi. Dicit enim Augustinus in Enchi. q̄ Diuina substantia & humana, & utraque est vnus Dei filius: sed aliud propter uerbum, & aliud propter hominẽ. Leo Papa etiam dicit in epistola ad Flavianum: * unum horum conuincat miraculis, aliud succum-

F dicit, q̄ nomen personæ seu hypostasis aut suppositi potest sumi dupliciter, primo simpliciter, & sic appellatione personæ in diuinis non venit hic Deus, quia non habet completam rationem personæ: sed solum patet aut filius uel spiritus sanctus: alio modo ut persona distinguatur contra naturam, ita q̄ ex vno extremo ponatur natura ut sic

bit iniurijs: sed aliud & aliud differt supposito. ergo vnio uerbi incarnati non est facta in supposito. ¶ 2 Præter. Hypostasis nihil aliud est, quam substantia particularis, ut Boetius dicit in lib. de Duana. q̄ Manifestum est autem, q̄ in Christo est quædam alia substantia particularis præter hypostasim uerbi. s. corpus & anima & compositum ex eis. ergo in ipso est alia hypostasis præter hypostasim uerbi.

¶ 3 Præter. Hypostasis uerbi non continetur in aliquo genere, neque sub specie, ut patet ex his, q̄ in prima parte dicta sunt: * sed Christus, s. m̄ q̄ est factus homo, continetur sub specie humana, dicit enim Dionysius. l. c. de Diuino. ¶ Intra naturam nostræ terminos uenit, qui omnem totius naturæ ordinem supereminenter excedit. Non autem continetur sub specie humana, nisi sicut hypostasis quædam humanæ speciei. ergo in Christo est alia hypostasis præter hypostasim uerbi Dei: & sic idem quod prius.

SED CONTRA est, quod Damascenus dicit in 3. lib. In Domino Iesu Christo duas naturas cognoscimus, unam autem hypostasim.

I corpore articuli loquendo de Deo q̄ natura diuina diffinitio suppositum s. m̄ quod est subsistens. Quid clarus? Constat enim hunc Deum significare naturam diuinam, s. m̄ q̄ est subsistens: est enim hic Deus subsistens in natura diuina, ut patet ex modo significandi. Communiter igitur suppositum seu personam ratio hic sumitur, ut scilicet significat hoc subsistens in natura. Et ideo hæc quæ ratio respondit amplectenda est, ut pote literæ consona, & omnem ambiguitatem tollens.

Subiecti questionis secunda Articulus tertius.

IN titulo articuli tertij duo declaranda sunt, quæ tamen in corpore articuli habentur. Primo declaranda sunt termini. s. suppositum & hypostasis. secundo declaranda est ratio questionis. Suppositum, ut in littera dicitur ea ratione uocatum est, quia supponitur ueritatis, quæ in aliquo sunt, siue sint substantialia, siue accidentalia: supponitur autem per hoc, q̄ illorum prædicationem recipit. Unde suppositum hominis est hic homo, puta Sortes, quia hic homo est, de quo prædicatur tam esse hominem, quam esse album, quantum, filium, locutum, agens, &c. Et quia suppositum est nomen secundæ intentionis sicut genus, ideo suppositum significat propriam denominationem primæ substantiæ pura huius hominis seu Sortis: & propterea non inuenitur suppositum in alijs radicamentis: sed in solo prædicamento substantiæ. Hypostasis autem Græcum est uocabulum & idem significat quod apud nos substantia, loquendo de substantia, quæ proprie principaliter & maxime dicitur, ut hinc in prædicamentis, hoc est significat primam substantiam, tñ huius generis non habet ortum a re, sed ab opinione: qm̄ s. m̄ rem in questione præcedens articuli de vnione in persona, tractaturum est de vnione in hypostasi seu supposito, qm̄ in natura rationali seu intellectuali loquendo, synonyma sunt persona, hypostasis & suppositum. quodlibet enim horum nihil aliud importat, quam primam substantiam in natura rationali: sed ignorantia (ut in littera dicitur) quorundam propriam uocem ignorantiam distinguendo inter se hinc hæc, & dicendo quod vnio est facta in persona, & non hypostasi

3. dist. 6. q. 1. ar. 1. & dist. 7. q. 1. ar. 1. c. & dist. 10. q. 3. ar. 2. q. 3. & 4. con. c. 34. 38. & 39. Et vnio. ar. 1. 2. & 3. ad 4. & 5. ad 9. Et quoti. 4. ar. 8. & quoti. 9. q. 2. ar. 1. & 3. eo. & opus. l. c. c. 2. & 22. & opus. 3. cap. 217. 218. 219. & 220. Ca. 36. a medio to. 3. Et epist. 10. 64. Paulo a principio.

Aliquam in a principio lib. 1. 3. pagina in a p. In Co. est ratio. p. p. q. 1. tit. 5. Cap. 1. in multum in medium. Lib. 1. epist. cap. 1. & 5. Infr. ar. 2. & q. 16. ar. 1. c.

postasi, obrinuit, vt post articulum de vnione in persona, iquireretur de vnione in hypostasi.

In corpore articuli non opus est distinctione, sed annotatione, quod in determinatione huius articuli patet, tam primam, quam tertiam opinionem e latam a magistro scilicet in 6. distin. tertij sentent. esse heresim olim ab ecclesia damnatam. Nam prima ponit duas in Christo hypostasies: tertia autem non solum duas ponit hypostasies, sed etiam negat vnionem in persona, proprie loquendo, vt patet ibi.

In eodem articulo in responsione ad secundum sunt illa verba de humanitate Christi notanda, scilicet, quia tamen venit in vnione cuiusdam completi, scilicet totius Christi, prout est Deus & homo &c. Ingerunt siquidem haec verba difficultatem de compositione Christi, de qua quia sequens tractat articulus, transeamus.

fm qd a quibusdam dicitur, qd persona est hypostasis proprietate distincta, ad dignitatem pertinente. Si ergo facta sit vnio in persona, & non in hypostasi, consequens erit qd non facta sit vnio, nisi fm dignitate quandam. Et hoc est approbante synodo Ephe sine, damnaui a Cyrillo sub his uerbis: Si quis in vno Christo diuidit substantias post adunationem sola copulans eas coniunctione, qm dignitatem quandam, uel auctoritate est uel secundum potentiam, & non magis conuulsa secundum adunationem naturalem, anathema sit. Tertio, quia tm hypostasis est cui attribuuntur operationes & proprietates naturae, & ea est quae ad naturae rationem pertinet in cetero: dicimus enim qd hic homo ratiocinat, & est risibilis, & est animal rationale. Et hac ratione hic homo dicitur esse suppositum: quia i. supponitur his, qd ad hominem pertinent, eorum predicationem recipiens. Si ergo sit alia hypostasis in Christo praeter hypostasis uerbi, sequitur qd de aliquo alio qd de uerbo uerificetur ea, quae sunt hominis, puta esse natum de Virgine, passum, crucifixum, & sepultum. Et hoc etiam damnatum est approbante concilio Ephe sine sub his uerbis: Si quis personis duabus uel substantijs eas, quae sunt in Euangelicis & apostolicis scripturis, impartitur uoces, aut de Christo a Sanctis dictas, aut ab ipso de se, & quaedam quidem uelut homini praeter illud ex Deo uerbum specialiter intellecto applicat, quasdam uero uelut Deo decibiles, solum ex Deo patre uerbo, anathema sit. Sic ergo patet esse heresim olim ab ecclesia damnatam, dicere quod in Christo sunt duae hypostasies, uel duo supposita, siue quod unio non sit facta in hypostasi uel supposito. Vnde in eadem synodo legitur: Si quis non confitetur carni secundum substantiam unum ex Deo patre uerbum, unumque esse Christum cum sua carne, eundem, scilicet Deum & hominem, anathema sit.

RESPON. Dicendum, qd quidam ignorantibus habitu dicitur hypostasis ad personam, licet concederet in Christo unam solam personam, posuerunt tm aliam hypostasis in Deo, & aliam hois, ac si unio sit facta in persona, non in hypostasi.

Quod quidem apparet erroneum, tripliciter. Primo, ex hoc, qd persona sup hypostasis non additum determinatam naturam. scilicet rationalem, fm qd Boet. dicit in libr. de Dua. na. qd persona est rationalis naturae indiuidua substantia, & ideo id est attribue propria hypostasi humanae naturae in Christo, & propria personam. Quod intelligentes sancti Patres, utrunque in concilio quinto apud Constantinopolim celebrato danauerunt, dicentes: Si quis introducere conetur i mysterio Christi duas substantias, seu duas personas, anathema sit: nec. n. abiectionem personae uel substantiae suscepit sancta Trinitas, incarnato uno de sancta Trinitate Deo uerbo. Substantia autem id est quod res subsistens, quod est proprium hypostasis, ut patet p Boet. in libr. de Dua. na. Secundo, quia si dicitur, qd persona aliquid addat su per hypostasis, in quo possit unio fieri, hoc nihil aliud est qd proprietates ad dignitatem pertinentes, fm qd a quibusdam dicitur, qd persona est hypostasis proprietate distincta, ad dignitatem pertinente. Si ergo facta sit vnio in persona, & non in hypostasi, consequens erit qd non facta sit vnio, nisi fm dignitate quandam. Et hoc est approbante synodo Ephe sine, damnaui a Cyrillo sub his uerbis: Si quis in vno Christo diuidit substantias post adunationem sola copulans eas coniunctione, qm dignitatem quandam, uel auctoritate est uel secundum potentiam, & non magis conuulsa secundum adunationem naturalem, anathema sit. Tertio, quia tm hypostasis est cui attribuuntur operationes & proprietates naturae, & ea est quae ad naturae rationem pertinet in cetero: dicimus enim qd hic homo ratiocinat, & est risibilis, & est animal rationale. Et hac ratione hic homo dicitur esse suppositum: quia i. supponitur his, qd ad hominem pertinent, eorum predicationem recipiens. Si ergo sit alia hypostasis in Christo praeter hypostasis uerbi, sequitur qd de aliquo alio qd de uerbo uerificetur ea, quae sunt hominis, puta esse natum de Virgine, passum, crucifixum, & sepultum. Et hoc etiam damnatum est approbante concilio Ephe sine sub his uerbis: Si quis personis duabus uel substantijs eas, quae sunt in Euangelicis & apostolicis scripturis, impartitur uoces, aut de Christo a Sanctis dictas, aut ab ipso de se, & quaedam quidem uelut homini praeter illud ex Deo uerbum specialiter intellecto applicat, quasdam uero uelut Deo decibiles, solum ex Deo patre uerbo, anathema sit. Sic ergo patet esse heresim olim ab ecclesia damnatam, dicere quod in Christo sunt duae hypostasies, uel duo supposita, siue quod unio non sit facta in hypostasi uel supposito. Vnde in eadem synodo legitur: Si quis non confitetur carni secundum substantiam unum ex Deo patre uerbum, unumque esse Christum cum sua carne, eundem, scilicet Deum & hominem, anathema sit.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod sicut accidentaliter differentia facit alterum, ita differentia essentialis facit aliud. Manifestum est autem quod alteritas, quae prouenit ex differentia accidentali, potest ad eandem hypostasis uel suppositum pertinere in rebus creatis, eo quod idem numero potest diuersis accidentibus subesse, non autem contingit in rebus creatis, quod idem numero subsistere possit diuersis essentialibus uel naturis, sed unus & idem Christus subsistit in duabus naturis. Vnde sicut quod dicitur alterum & alterum in creaturis, non significat diuersitatem suppositi, sed solum diuersitatem formarum accidentalium, ita quod dicitur Christus aliud & aliud, non importat diuersitatem suppositi uel hypostasis, sed diuersitatem naturarum. Vnde Greg. Nazanzenus dicit in epistola ad Didymum, Aliud & aliud sunt ea, ex quibus Saluator est, non autem alius & alius, dico uero aliud & aliud e contrario, quam in Trinitate habet: ibi enim, Alius & alius dicimus, ut non substantias confundamus, non autem Aliud & aliud.

AD SECUNDUM dicendum, qd hypostasis significat substantiam particularem, non quocumque modo, sed prout est in suo complemento. Secundum uero quod uenit in unionem aliquid magis completi, non dicitur hypostasis, sicut manus uel pes. Et similiter humana natura in Christo quamuis sit substantia particularis: quia tamen uenit in unionem cuiusdam completi. scilicet totius Christi, prout est Deus & homo, non potest dici hypostasis uel suppositum. Sed illud, completum ad quod concurrat, dicitur esse hypostasis uel suppositum.

AD TERTIUM dicendum, quod in rebus creatis res aliqua singularis non ponitur in genere, uel in specie ratione eius, quod pertinet ad eius indiuiduitatem, sed ratione naturae, quae secundum formam determinatur, cum indiuiduatio magis sit secundum materias in rebus compositis. Sic ergo dicendum est, quod Christus est in specie humana ratione naturae assumpte, non ratione ipsius hypostasis.

ARTICVLVS IIII. Vtrum persona uel hypostasis Christi post incarnationem sit composita.

AD QVARTVM sic procedit. Vt qd persona Christi non sit composita. Persona enim Christi non est aliud quam persona uel hypostasis Verbi, ut ex dictis patet: sed in Verbo non est aliud persona & natura, ut patet ex dictis i Prima parte. Cuius ergo natura Verbi sit simplex (ut i primo consensu est, impossibile est qd persona Christi sit composita. ¶ 2. Praet. Omnis compositio uel esse ex partibus: sed diuina natura non potest habere rationem partis: quia omnis pars habet rationem imperfecti. Ergo impossibile est, qd persona Christi sit composita ex duabus naturis. Tertia S. Thomae.

cano. 2. Ephe. 1. Synodi qd fuit vna ex 4. principalib.

In episto. 1. ad Celidonium inter principia & media in capite Honorandissimo.

Super Quaestiones secundae articulum quartum.

In titulo 4. articuli difficillimi hoc loquimur aduertendum occurrit, qd ratio huius quaestiones est multiplex antiquorum doctorum auctoritas, exprimens Christi personam compositam, ut hic & in 2. leu ten. Magistro in distinctione 6. habes.

In corpore articuli ponitur vna distinctio bimembris de persona Christi, & iuxta singula membra singula apponuntur conclusiones. Distinctio est. Persona dicitur dupliciter primo scdm id quod i se est: secundo fm rationem

Infr. ar. 6. c. & q. 6. artic. 1. c.

In 3. pagina a prin. libri.

In concil. 2. Constant. ad est 5. generale. can. 4. to. 1. concil.

D. 706.

In 3. pagina a prin. libri.

In Ephe sine synodi. can. 4. to. 1. concil.

In Ephe sine synodi. can. 4. to. 1. concil.